

večeře Páně v postu a ve velikonočních nedělích tak velký rozdíl. Vždyť i v postě slavíme večeři Páně se Vzkříšeným na

základě jeho vítězství, a to je radost, která zní osvobodivě ze Štefanových kázání.

Josef Smolík

VYKROČENÍ KE SVĚTOVÉMU ÉTOSU?

Hans Küng, Karl-Josef Kuschel, Prohlášení ke světovému étosu. Deklarace parlamentu světových náboženství. CDK, Brno 1997, 89 stran.

Letos sedmdesátiletý profesor teologie Hans Küng se již od let Druhého vatikánského koncilu věnuje otázkám vztahu křesťanství k velkým světovým náboženstvím, v posledních letech stále intenzivněji, přičemž dochází k závěru, že sjednocující se svět nutně potřebuje společný étos, má-li přežít.

Toto své přesvědčení formuloval a zdůvodnil Küng v již ve studii „Světový étos. Projekt“ (česky Archa, Zlín 1992, recenze např. Protestant 10/1993). *Prohlášení ke světovému étosu* je výsledkem zajímavého a odvážného kroku směrem k uskutečňování myšlenky na světový étos. Na přelomu srpna a září 1993 se konal v Chicagu *Parlament světových náboženství*. Toto shromáždění se uskutečnilo v návaznosti na podobnou událost před sto lety a jedním z cílů bylo přijmout zde prohlášení ke světovému étosu, které by bylo určitou paralelou ke Všeobecné deklaraci lidských práv.

Knížka, která se k nám pění brněnského nakladatelství CDK dostává, obsahuje text této deklarace a dvě průvodní studie. Prof. Küng (*Historie, smysl a metoda Prohlášení ke světovému étosu*) podává podrobnou zprávu o tom, jak vznikl text Prohlášení, oč v něm jde, co se od něj očekává a co od něj naopak

očekávat nelze. Jeho spolupracovník K.-J. Kuschel potom popisuje historii vzniku i samotný průběh chicagské konference (*Parlament světových náboženství 1893/1993*).

Prohlášení nejprve zdůvodňuje potřebu světového étosu a odpovědnost nábožensky a duchovně orientovaných lidí (s. 14). Nejde o vytváření žádné všeobjímající ideologie či jednotného náboženství. Jde o „základní konsensus ve vztahu k existujícím závazným hodnotám, neměnným měřítkem hodnot a základním osobním postojem“ (s. 16). Ve druhé části je formulován základní požadavek: s každým člověkem se musí jednat lidsky, respektovat a chránit důstojnost. Jinak řečeno, jedne s druhými tak, jak chceš aby jednali s tebou. Třetí část prohlášení, nejobsáhlejší, je postavena na čtyřech základních principech, které odpovídají přibližně šestému až devátému přikázání Desatera. Nenásilí a úcta ke všemu živému (Nezabiješ!), solidarita a spravedlivé hospodářské uspořádání (Nepokradeš!), tolerance a život v pravdě (Nelži!), a konečně rovnoprávnost a partnerství muže a ženy (Nezcizoložíš!).

Závěrečná část je výzvou ke změně smýšlení: „Přimlouváme se za individuální a kolektivní obrat vědomí, za

probuzení našich spirituálních sil prostřednictvím reflexe, meditace, modlitby a pozitivního myšlení, za obrácení srdce. Společně budeme moci přenášet hory!" (s. 27).

K celému projektu je právem možno zaujmout skeptický postoj, a to teologicky i z praktického hlediska. Především, zvláště jako protestanté, si uvědomujeme, že celý odvážný plán je postaven na lidské dobré vůli, duchovních schopnostech a úsilí. Tedy na člověku, jehož hřích se vždycky a všude zhoubně prosadí a hodnoty po léta a desítky let pracně budované dokáže smést v řádu hodin. Je možno očekávat, že se podaří projekt, který dává základní zakotvení života ve vztahu k Bohu do závorky a vyzdvihuje jen praktické důsledky, které z tohoto života mají plynout? Druhá námitka může směřovat ke značně nevyváženému sboru signatářů, kde najdeme zastoupení značně reprezentativní

i naprosto bizarní, církve, svazy církví a náboženské školy vedle obskurních skupinek (s. 28–30 a 80nn). Jde tedy o vykročení k novému étosu, nebo o blouznivou vizi, která nemá naději na uskutečnění?

Na obě námitky však existuje odzbrojující argument. Potřebuje-li svět nový étos, život pravdivější, poctivější, spravedlivější a tolerantnější, nemáme se o to pokoušet? Nemáme ukazovat k duchovnímu rozměru a mravnímu základu lidské existence? A pokud jsme jako křesťané skeptičtí k obecně náboženskému základu, nemáme být živým svědectvím, že existuje pravý základ ke skutečně lidskému životu? *Prohlášení ke světovému étosu* je čtení zajímavé a pro mnohé jistě provokativní, je však navýsost potřebné. Ukazuje na úkol, jemuž není dost dobře možné dále uhybat: pochopit a přijmout rozšíření naší odpovědnosti na celý svět.

Jindřich Halama, Jr.

NETRADIČNÍ NÁBOŽENSTVÍ

Zdeněk Vojtíšek, Netradiční náboženství u nás. Dingir, Praha 1998, 141 stran.

Knihu o 141 stranách a obrazové příloze s portréty 16 náboženských osobností vydalo nakladatelství Dingir v r. 1998. Její autor PhDr. Zdeněk Vojtíšek, *1963, je zakládající člen a mluvčí Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů, která je v naší současné a jmenovitě křesťanské veřejnosti dobře známa z řady publikací a akcí. Členové této společnosti už vydali několik knih podobného obsahu i rozsahu; pokud však mohu soudit a pokud jsem se s nimi setkal, zdá se mi Vojtíšekova kniha

nejzdařilejší a nejzralejší. Začíná krátkou předmlouvou, kde vymezuje tematiku, vysvětluje obtíže při přepisu cizích jmen a děkuje za podporu ze strany čtyř přátel a významných členů Společnosti, doc. Novotnému, MUDr. Remešovi, doc. Štampachovi a Miloši Mrázkovi.

Celá kniha je rozdělena do pěti větších kapitol. V první, nazvané „Naše současná náboženská scéna“, se probírá křesťanství a jeho tradiční typy, katolíci, pravoslavní a protestanti včetně svých podskupin, a dále dvě hnutí, letniční